

Elektriğe zam yap! Ekmek fiyatı sinsin!

ZAMMI,

zamlarla durdurma modeline geçtik. Birbirini çekemez, sevmez, asla bir arada olamaz iki insanın aynı odaya kapatılması gibi oldu. Elektrik zammı ile enflasyon, yolunu şaşırması iki dervişe benzerler. Bir araya koyarsan imandan çıkıp çıldırma ihtimalleri var.

Elektriğe zam yapıldı. Ekmek zammı duracak. Zam, zammı korkutacak. Biz de göreceğiz!

Enflasyonun kök sebebi "bütçe açığının büyümesidir" ve bütçe açığının büyümesini durdurmak için de "piyasadaki para miktarını çekmek gerekir" önerisi ekonomi kitaplarında yazıyor. Okudukları kitabın yolundan gidiyorlar; "zarar eden devlet şirketlerinin ürünlerine zam yapma" yolunu seçtiler.

Elektrik zararda. Ne yapalım? Kitabı uyalım! Yüzde 38 zam geldi.

Kim üretir? Kim pazarlar? Kaça mâl edilir? Kaça satılır? Niçin zarar eder? 2002 yılında elektrik üretiminin yüzde 80'i devletin elindeydi ve TEK adı verilen kurum aracılığıyla halka, fabrikalara, işletmelere satılıyordu.

Devlet elektrik işini beceremiyor, başaramıyor, biz bunları özelleştirelim dediler. Barajlarda sudan, santrallerde verli linyit ve ithal kömürden, doğalgazdan, daha sonraları da rüzgar, güneş, jeotermal kaynaklardan elektrik üretiminin yüzde 85'i özel şirketlere verildi. Dağıtım hatlarının da yüzde 100 devletten özele satıldı. Bu satıştan elde edilen dolar üzerinden yüklü paralar da iktidarın elinde savrulup saçıldığı için bugün toplumdaki derin bir çöküş doğdu. Yüksek enflasyon belasının ürünü yapışkan, ekonomik ve ahlaki kriz yerleşti.

Elektrik niçin zararda? Maliye Bakanlığı Yüksek Denetleme Kurulu emekli denetçisi **Şenol Sarrafı**,

Devlet şirketi

Neler gördük...

Neler yaşadık...

Neler duyduk...

UNUTMAY!

Model; zammı zamlarla durdurma üzerine kurulunca bugünden itibaren şiddetli bir zam sağanağının da başlaması bekleniyor. Raki, şarap, bira türü alkollü içkilere ve akaryakıtta da yüzde 20 zam gelecektir. Rakiya zam yap. Roka zammı dursun ve hatta bir

Rakiya zam yap! Roka fiyatı insin!

demet rokaya ödediğin bedel, geçen yılın bile altına insin. Benzine zam yap. Bulgurdaki fiyat artışı kesilsin. Cine zam yap, cevizin enflasyonu gerilesin. Karpuz zam yap, kavun fiyatı insin. Zammı, zamlarla vurduğumuz modeli. Günün sonunda ne olacağını yaşayıp göreceğiz.

Necati DOĞRU

necati@dogru.com.tr Faks: 0212 471 22 30

Elektrik Üretim A.Ş.'nin Sayıştay raporlarında yer almış bilanço bilgilerini tek tek inceledi. HES'lerde üretilen elektriğin 1 KHW maliyetlerini çıkardı. Siz okurlar da bilirsiniz diye bana yolladı.

Tablo şöyle:
2010 yılı:
0.59 kuruş.
2011 yılı:
1 kuruş
2012 yılı:
1.43 kuruş.
2013 yılı:
1.74 kuruş.

Evet evet yanlış yazmadım. 1 KHW elektriğin barajlarda maliyeti 2013 yılında 1.74 kuruş. 2014 yılından sonra sayıştay raporları bu bilgiyi yayımlamayı durduruyorlar.

Peki sonraki yıllar maliyet ne oldu? Denetçi Şenol Sarrafı halk bilsin diye TÜİK'in TÜFE ve ÜFE oranlarını esas alıp hesaba vurarak; elektrikteki 1 KHW birim maliyetin 2022 ile 2023 yıllarında ne olduğunu da buldu.

2022 yılında:
9 kuruş.
2023 yılında:
15 kuruş.

Böylece geçen yıl 1 KHW'si HES'lerde 15 kuruşa mâl edilen elektrik, özelleştirilen dağıtım şirketleri eliyle halka 250 kuruşa (2.5 TL'ye) satıldı. Ve siz de okumusunuzdur üç gün önce de elektriğe yüzde 38 oranında zam geldi. Aradaki yüksek farkın tamamı elektrik üretimini ve dağıtımını ele geçirmiş özel sektörün kazancı mıdır? Değilse yüksek oranda vergi olduğu için mi maliyet fiyatı ile satış arasında bu büyük fazlalık oluşuyor? Özelleştirme sonucu, özel şirketlerden garantili fiyatlarla elektrik alan ve tüm elektriği, halka yine özelleştirilmiş dağıtım şirketleri aracılığı ile sattırarak iktidar, şaşkın dervişe benzedi!

Elektriğe zam yapıldı. Zamlar duracak(!) **İstanbul Sanayi**

Odası Başkanı Erdal Bahçivan da; "Elektrik zammı ile enflasyonun değerinin su taşınmış oluyor" diye dikkat çekti.

İSO BAŞKANI BAHÇIVAN'DAN ELEKTRİK ZAMMI TEPKİSİ:

Elektrik zammı enflasyonla mücadele inancını sekteye uğrattır

İSO Erdal Bahçivan, yüzde 38'lik elektrik zamlarına tepki göstererek, "Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğrattır" açıklamasını yaptı.

Elektrik zamlarına **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı (**İSO**) **Erdal Bahçivan**'dan tepki geldi. Enflasyonla mücadelede, dezenflasyon sürecine girme noktasında çok kritik bir süreçten geçildiğini söyleyen Bahçivan, bu mücadelede toplumun üzerinde inanç sağlamak adına herkesin maksimum fedakarlığı yapmasına ihtiyaç duyulduğunu ve bu gayret ve fedakarlığın da toplumun tüm kesimlerinde görüldüğünü belirtti. "Fakat bu hassas dönemde elektriğe yüzde 40'a yaklaşan böylesine

yüklü bir zammı; haklı gerekçeleri olsa bile, son yılların en tatsız alışkanlığı olan enflasyonist yaklaşımların değirmenine bir kerte daha su taşımak olarak değerlendiriyorum" diyen Bahçivan sözlerini, "Elektriğe tek seferde yapılan bu yüklü zamların bundan etkilenen ya da etkilenmeyen her kurum ve kişiye, enflasyonla verilmekte olan mücadelede karşı direkt inanç kaybetireceğini ve gelecek adına olumsuz bir iz, bir algı bırakacağını düşünüyorum. Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğrattır" şeklinde sürdürdü.

Bahçivan, eğer enflasyonla mücadelede başarı isteniyorsa, tek seferde bu tür yüklü zamanların artık gün-

demden çıkmasına ihtiyaç olduğuna dikkat çekti.

Elektrik zammından tarım etkilenecek

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Antalya Şube Başkanı Şaban Tat da, güncelleme dönemi olan Ekim ayı beklenmeden zam yapılmasının, 10 yıldan fazla süredir uygulanan ve otomatik fiyatlandırma mekanizması olarak bilinen 'Maliyet Bazlı Fiyatlandırma'nın fiilen ortadan kaldırıldığını gösterdiğini vurgulayarak, "Çiftçiler ise Temmuz ayından itibaren elektriği yüzde 30 zamlı olarak kullanacaklar. Tarımsal sulamanın arttığı bir dönemde çiftçiye yapılan bu zam başta üretimi olumsuz etkileyecektir" dedi.

Özgür Özel ile EKONOMİ söyleşisi

ANKARA NOTLARI
Maruf Buzcuğil
maruf.buzcuquilanbe.com.tr

EKONOMİ Gazetesi Ankara ekibi olarak Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkanı Özgür Özel ile ekonomiyle ilgili güncel konuların öne çıktığı bir söyleşi yaptık. Özel'in sorularımıza verdiği yanıtlardan CHP'nin birinci parti olarak çıktığı 31 Mart seçimleri sonrasında Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı ziyaret ederek başladığı siyasette normalleşme ve iletişim sürecinin ekonomi alanını kapsamakta zorlandığını gözlemledik. Özel, bir süre önce Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın önerisiyle gerçekleşen CHP'nin gölge bakanı Yalçın Karatepe ile Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek buluşmasını işaret ederek, "Mehmet Şimşek ile görüşmede aynı dili konuşmadığımızı gördük" dedi. Diplomasi, savunma, güvenlik alanlarında ülke yararını gözeten asgari iletişim zemini bulabilen iktidar-muhale-

fet ilişkisi doğası gereği konu ekonomik sorunlara, iş ve aş derdine geldiğinde zorlanıyor. Bu durum en başta enflasyon olmak üzere artık ancak geniş bir toplumsal uzlaşmayla aşılabilir boyutlara gelmiş sorunlar açısından endişe yaratıyor.

Özel'in AB-Şangay İşbirliği Örgütü kıyaslaması

Türkiye'nin orta gelir, orta eğitim ve orta demokrasi tuzağını bir arada yaşadığını belirten CHP Genel Başkanı Özgür Özel, söyleşimizde iş dünyası ve emekçilere mesajlarını AB ve Şangay İşbirliği Örgütü üyesi ülkelerin kişi başına milli gelir ortalamaları üzerinden verdi. Özel'in, uzun süredir karşılıklı olarak dondurulan AB'ye tam üyelik konusunu olası iktidarlarının temel perspektifi olarak sunmasını galiba önümüzdeki dönemde çok tartışacağız. AB ile Şangay İşbirliği Örgütü'nü kıyaslayan Özel, iş dünyasına ve emek dünyasına ekonomik gerekçelerle "4 bin 500 dolar kişi başı gelir tarafına değil, 45 bin dolara doğru gidelim" mesajı verdi.

Özel'in bölgesel ve sektörel asgari ücret ayırımının gerekli hale geldiği, kaynağı hep sorulan asgari ücret artışı ve emekliye refah payının vergilerle rahatlıkla karşılanabileceği değerlendirmelerini dikkatle not ettik.

■ Enflasyonla mücadeleyi elektrik çarptı

Merkez Bankası'nın yıllardan beri para politikası metinlerinde enflasyonla mücadelede ne kadar önemli olduğunu, enflasyonu azdirdığını, sürekli vurguladığı kamu zamları (yönetilen ve yönlendirilen fiyatlar) durmak bilmiyor.

Tam da Merkez Bankası'nın 27 Haziran'daki Para Politikası Kurulu toplantısı notundaki "Aylık enflasyonun ana eğilimindeki zayıflama mayıs ayında geçici bir kesintiye uğramıştır." ifadesiyle irkildiğimiz sırada elektrik zamları geldi. Hem de öyle bir geldi ki Merkez Bankası'nın 2024 yılı enflasyon tahminiyle aynı oranda zam (%38) bir seferde yapıldı. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) konutlarda

kullanılan elektrik fiyatına yüzde 38, tarım alanlarında kullanılan elektrik fiyatına yüzde 30 zam yaptı. Emeklilerin maaş artış oranlarına yansımaya ve Haziran enflasyonuna dahil olmayacak zam 1 Temmuz'da yürürlüğe girecek. Elbette bu zam gelir adaletsizliğini artıracak. Zengini de, dar ve sabit gelirli de konutlarında artık neredeyse "vergi" haline gelen aynı fiyatlardan elektrik kullanacak. Elbette bu zamlar başta gıda fiyatları olmak üzere iğneden ipliğe her şeye yansıtacak. Son zam da gösterdi ki kamuda Merkez Bankası'nın açıkladığı dezenflasyon sürecine yardımcı olacak koordinasyon ve yaklaşım ne yazık ki hâlâ oluşturulabilmiş değil.

■ Ankara artık ISO 500'de ikinci sırada

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2023 Araştırması'nın sonuçlarına göre Ankara firma sayısı bakımından ilk kez İstanbul'un ardından ikinci sıraya yükseldi. Sizlere sürekli yansıtıma çalıştığımız Ankara'nın Sanayi ve ticaret alanındaki hızlı gelişimi İstanbul Sanayi Odası'nın (ISO) her yıl güncellediği araştırma sonuçlarına yansdı. Ankara, sanayi kenti Kocaeli'yi geride bırakarak bir yıl içinde ilk 500'e giren firma sayısını 39'dan 45'e yükseltti. Ankara firmalarının üretimden satışlar, brüt katma değer ve ihracattaki paylarını belirgin ölçüde arttırmaları da sevindirici bir gelişme olarak kaydedildi. 13 organize sanayi bölgesine sahip olan, dünyanın önemli savunma sanayi odaklarından biri haline gelen Ankara seçkin üniversiteleriyle teknolojik gelişmeler

ve katma değerli üretimin merkezi olma yolunda. Araştırma sonuçlarını değerlendiren Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı Seyit Ardic, "Araştırma sanayi ve teknolojinin de başkenti hedefimize emin adımlarla yürüdüğümüzün de bir göstergesi oldu. Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'ndaki Ankara firmalarının sayısının her yıl artması bizi gururlandırmaya devam ediyor. İlk 500'e giren firmalarımız içinde savunma sanayi ve enerji sektöründe faaliyet gösteren işletmelerimizin yoğunluğu, Ankara'nın yüksek teknoloji üretimde farkını ortaya koyuyor." diyor.

Siyaset ve ekonomide sorunların, çözümlerin ve kısır tartışmaların odağı Başkent'teki bu gelişme hepimizi gururlandırıyor.

Tek seferde yüklü elektrik zammına sanayiciden tepki

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, elektriğe yapılan zamla ilgili açıklama yaptı. **Erdal Bahçivan** açıklamasında, "Elektriğe tek seferde yapılan yüklü zam" dedi. Enflasyonla mücadelede, dezenflasyon sürecine girme noktasında çok kritik bir süreçten geçildiğini, bu mücadelede toplumun üzerinde inanç sağlamak adına herkesin maksimum fedakarlığa ihtiyaç olduğu belirten Bahçivan, bu gayret ve fedakarlığın da toplumun tüm kesimlerinde görüldüğüne dikkat çekti.

"Enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratar"

Bahçivan, açıklamasını şöyle sürdürdü: "Fakat bu hassas dönemde elektriğe yüzde 40'a yaklaşan böylesine yüklü bir zammı; haklı gerekçeleri olsa bile, son yılların en tatsız alışkanlığı olan enflasyonist yaklaşımların değerirmenine bir kerte daha su taşımak olarak değerlendiriyorum.

Elektriğe tek seferde yapılan bu yüklü zamların bundan etkilenen ya da etkilenmeyen her kurum ve kişiye, enflasyonla verilmekte olan mücadeleye karşı direkt inanç kaybettireceğini ve gelecek adına olumsuz bir iz, bir algı bırakacağını düşünüyorum. Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratar.

Eğer enflasyonla mücadelede başarıyı yakalamak istiyorsak, tek seferde bu tür yüklü zamların artık gündemimizden çıkmasına ihtiyaç var. Bunun belli bir zamana yayılarak yapılmasının çok daha doğru olacağını, aksi takdirde benzerlerinin peşi sıra gelebileceğine dair endişelerimizi paylaşmak istiyorum."

“ELEKTRİK ZAMMI ENFLASYONLA MÜCADELEYİ SEKTEYE UĞRATIR”

Elektriğe yapılan zamma toplumun değişik kesimlerinden olduğu gibi iş dünyasından da tepki geldi..

■ **İSTANBUL Sanayi Odası (İSO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, “Elektriğe tek seferde yapılan bu yüklü zamların bundan etkilenen ya da etkilenmeyen her kurum ve kişiye, enflasyonla verilmekte olan mücadeleye karşı direkt inanç kaybettireceğini ve gelecek adına olumsuz bir iz, bir algı bırakacağını düşünüyorum. Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğrattır” dedi. **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan, yapılan zamma ilişkin yazılı bir açıklama yaparak, uyarılarda bulundu. Enflasyonla mücadelede kritik bir dönemden geçildiğine vurgu yapan Bahçivan, şu ifadeleri kullandı: “Enflasyonla mücadelede, dezenflasyon sürecine girme noktasında çok kritik bir süreçten geçmekteyiz. Bu mücadelede toplumun üzerinde inanç sağlamak adına herkesin maksimum fedakârlığı yapmasına ihtiyacımız var. Bu gayret ve fedakârlığı da top-

lumun tüm kesimlerinde görmekteyiz. Fakat bu hassas dönemde elektriğe yüzde 40’a yaklaşan böylesine yüklü bir zammı; haklı gerekçeleri olsa bile, son yılların en tatsız alışkanlığı olan enflasyonist yaklaşımların değerlendirmesine bir kerte daha su taşımak olarak değerlendiriyorum.

“ENDİŞELERİMİZİ PAYLAŞMAK İSTİYORUM”

Elektriğe tek seferde yapılan bu yüklü zamların bundan etkilenen ya da etkilenmeyen her kurum ve kişiye, enflasyonla verilmekte olan mücadeleye karşı direkt inanç kaybettireceğini ve gelecek adına olumsuz bir iz, bir algı bırakacağını düşünüyorum. Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğrattır. Eğer enflasyonla mücadelede başarıyı yakalamak istiyorsak, tek seferde bu tür yüklü zamanların artık gündemimizden çıkmasına ihtiyaç var. Bunun belli bir zamana yayılarak yapılmasının çok daha doğru olacağını, aksi takdirde benzerlerinin peşi sıra gelebileceğine dair endişelerimizi paylaşmak istiyorum.”

Özer Matlı

Sanayi devlerinin 10'u Bursa'dan

TÜRKİYE'NİN 500 Büyük Sanayi Kuruluşu arasında yer alan 10 firmanın Bursa Ticaret Borsası (Bursa TB) üyesi olduğu açıklandı. Bursa TB Yönetim Kurulu Başkanı Özer Matlı, bu firmaların 2023'te üretim, ihracat ve katma değer açısından Türkiye ekonomisine büyük katkılar sağladığını belirtti.

ISO 500 listesinde yer alan Bursa TB üyeleri arasında SÜTAŞ, Pro Yem, Keskinöğlü, Almaxtex, Korteks, Hastavuk, Harput Tekstil, Şenpiliç, C.P. Standart ve Teksüt bulunuyor. Başkan Matlı, 2023 yılında Bursa'dan toplamda 24 firmanın listede yer aldığını ifade etti.

EKONOMİMİZİN GÜÇ KAYNAĞI

Başkan Matlı, "Bu zorlu süreçte üretimleri, ihracatları ve oluşturdukları katma değer ile ülkemiz ekonomisine ciddi katkılar sağlayan firmalarımız sadece Bursa için değil, ülkemiz için de önemli birer değer ve güç kaynağıdır." dedi.

İSO Başkanı Bahçivan'dan ELEKTRİK ZAMMI TEPKİSİ

İstanbul Sanayi Odası Başkanı (İSO) **Erdal Bahçivan**, açıklanan elektrik zamlarına tepki gösterdi. Bahçivan, "Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğrattır" dedi.

Elektrik zamlarına **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı (İSO) **Erdal Bahçivan'dan** tepki geldi. Yazılı açıklama yapan Bahçivan, zammın enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratacağını dile getirdi.

Enflasyonla mücadelede, dezenf-

lasyon sürecine girme noktasında çok kritik bir süreçten geçildiğini söyleyen Bahçivan, bu mücadelede toplumun üzerinde inanç sağlamak

adına herkesin maksimum fedakarlığı yapmasına ihtiyaç duyulduğunu ve bu gayret ve fedakarlığın da toplumun tüm kesimlerinde görüldüğünü belirtti.

"Fakat bu hassas dönemde elektrige yüzde 40'a yaklaşan böylesine yüklü bir zammı; haklı gerekçeleri olsa bile, son yılların en tatsız alışkanlığı olan enflasyonist yaklaşımların değirmenine bir kerte daha su taşımak olarak değerlendiriyorum" diyen Bahçivan sözlerini, "Elektrige tek seferde yapılan bu yüklü zamların bundan etkilenen ya da etkilenmeyen her kurum ve kişiye, enfla-

yonla verilmekte olan mücadeleye karşı direkt inanç kaybettireceğini ve gelecek adına olumsuz bir iz, bir algı bırakacağını düşünüyorum. Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğrattır" şeklinde sürdürdü.

Bahçivan, eğer enflasyonla mücadelede başarı isteniyorsa, tek seferde bu tür yüklü zamanların artık gündemden çıkmasına ihtiyaç olduğuna dikkat çekerek, "Bunun belli bir zamana yayılarak yapılmasının çok daha doğru olacağını, aksi takdirde benzerlerinin peşi sıra gelebileceğine dair endişelerimizi paylaşmak istiyorum" dedi.

İSO Başkanı Bahçivan'dan ELEKTRİK ZAMMI TEPKİSİ

İstanbul Sanayi Odası Başkanı (İSO) **Erdal Bahçivan**, açıklanan elektrik zamlarına tepki gösterdi. Bahçivan, "Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratar" dedi.

Elektrik zamlarına **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı (İSO) **Erdal Bahçivan'dan** tepki geldi. Yazılı açıklama yapan Bahçivan, zammın enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratacağını dile getirdi.

Enflasyonla mücadelede, dezenf-

lasyon sürecine girme noktasında çok kritik bir süreçten geçildiğini söyleyen Bahçivan, bu mücadelede toplumun üzerinde inanç sağlamak

adına herkesin maksimum fedakarlığı yapmasına ihtiyaç duyulduğunu ve bu gayret ve fedakarlığın da toplumun tüm kesimlerinde görüldüğünü belirtti.

"Fakat bu hassas dönemde elektrige yüzde 40'a yaklaşan böylesine yüklü bir zammı; haklı gerekçeleri olsa bile, son yılların en tatsız alışkanlığı olan enflasyonist yaklaşımların değirmenine bir kerte daha su taşımak olarak değerlendiriyorum" diyen Bahçivan sözlerini, "Elektrige tek seferde yapılan bu yüklü zamların bundan etkilenen ya da etkilenmeyen her kurum ve kişiye, enfla-

yonla verilmekte olan mücadeleye karşı direkt inanç kaybettireceğini ve gelecek adına olumsuz bir iz, bir algı bırakacağını düşünüyorum. Bu zam, enflasyonla mücadele inancını sekteye uğratar" şeklinde sürdürdü.

Bahçivan, eğer enflasyonla mücadelede başarı isteniyorsa, tek seferde bu tür yüklü zamanların artık gündemden çıkmasına ihtiyaç olduğuna dikkat çekerek, "Bunun belli bir zamana yayılarak yapılmasının çok daha doğru olacağını, aksi takdirde benzerlerinin peşi sıra gelebileceğine dair endişelerimizi paylaşmak istiyorum" dedi.

TZOB Genel Başkanı Şemsi Bayraktar: **ELEKTRİK ZAMMI GERİ ÇEKİLMELİ**

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, tarım sektörüne pozitif ayrımcılık yapılması gerektiğini belirterek yüzde 30 elektrik zammının geri çekilmesini istedi.

HABER MERKEZİ

TZOB Genel Başkanı Bayraktar, elektriğe gelen zammı değerlendirdi. Bayraktar, şu ifadeleri kullandı:

“Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) verilerine göre, 2024 Haziran ayı itibarıyla tarımsal sulama abone grubu için elektrik birim fiyatı 256,46 kuruştur.

EPDK tarafından; enerji üretim maliyetlerinde yaşanan artış nedeniyle nihai elektrik perakende satış fiyatlarında artış yapılacağı açıklandı. Açıklamaya göre, 1 Temmuz 2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, elektrik fiyatlarında, mesken abone grubu için yüzde 38, tarımsal faaliyetler abone grubu için yüzde 30, kamu ve özel hizmetler sektörü abone grubunun düşük kademesi için yüzde 38 ve yüksek kademesi için yüzde 20 oranında artış olacak.

Bu yıl hava sıcaklıkları normal-

lerin üzerinde seyrediyor, çoğu il ve ilçelerde ekstrem sıcaklıklar gerçekleşiyor. Aşırı sıcaklar, bu aylarda ekili ve dikili sulanan tüm ürünlerde sulama ihtiyacını artırdı. Çiftçilerimiz artan su ve elektrik bedellerini ödemekte zorlanıyor.

Hal böyle iken, elektrik fiyatlarında yapılacak yüzde 30 oranındaki artış, sulanan ürünlerde maliyetleri daha fazla artıracak, üretimde sürdürülebilirlik riske girecektir.

Gıda güvencesinin sağlanması ve korunması için tarıma pozitif ayrımcılık yapılması gerektiği hiçbir zaman unutulmamalıdır.

Tarımda maliyetlerin azaltılması ve üretimin sürdürülebilir kılınması bakımından tarımsal üretimde kullanılan elektrikte, 1 Temmuz 2024 tarihinden itibaren geçerli olacak yüzde 30'luk zam geri çekilmelidir.” (İLKHA)

Geçim ve
TutumProf. Dr.
MELİH BAŞ

ismeba56@yandex.com

ISTANBUL Sanayi Odası'nın açıkladığı Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (BBSK) Araştırması'na ait rapor açıklandı.

ISO BBSK RAPORU ÖNEMLİ Mİ?

ISO BBSK'nun Türk Sanayi Sektörü içinde önemli bir ağırlığa sahip olması nedeniyle rapordaki göstergeler ekonomimizin incelenmesi açısından önem taşımaktadır. Şöyle ki, BBSK'nun ülkemizin 2023'teki Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) içindeki payı (Üretici Fiyatlarıyla Brüt Katma Değer olarak) yüzde 6,7; sanayi sektörü içindeki payı (Temel Fiyatlarla Brüt Katma Değer olarak) yüzde 22,4'tür.

ISO BAŞKANI ERDAL BAHÇIVAN'DAN İLETİNİN ANLAMI

Sn. Bahçıvan Rapor'un başında yer alan iletilerinde şunları vurgulamış:

'2023'te sanayi kuruluşlarımızın satış artışları enflasyonun altında kaldı. Bunda özellikle ihracattaki daralma etkili oldu. Yüksek enflasyon ve sıkılaştırılan para politikaları firmaların operasyonel ve finansal maliyetlerini artırdı. Ekonomik öngörülebilirlik sorunları ve yürürlükteki makro ihtiyati çerçevede altında firmaların döviz risklerini yönetebilmeleri zorlaştı. Böylece firmaların döviz kurundan kaynaklı kayıpları eşdeğeriyle net kambiyo zararları ortaya çıktı. Yılı zararları kapatan şirketler arttı.'

ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (2023) – 1

Bu ileti açık ama anlamını kısaca toparlarsak, küresel ve ulusal makroekonomik belirsizlikler ve bu belirsizlikler altında işletme yönetiminde performans düşüklüğü yaşanmış! Dikensiz gül bahçesi olsa işletme yönetimini daha iyi yapardık!

ŞİRKETLER 'ANLAM ŞİRKET' OLACAKSA SONSA AMAÇ(LAR) NE OLMALI ?

Şirketlerin sonsal amacı kârlılık mı, yoksa hissedar serveti mi? Artık amaç denklemini tüm sosyal paydaşlara (ortaklar, çalışanlar, tedarikçiler, borç verenler, devlet, halk, hatta STK'lar vd.) sağlanan çıkarları en uygunlaştırılması (optimizasyonu) modeli olarak uyguluyor. Bu konuda GRI dizgesi, entegre raporlama vb. teknikler uygulanıyor. ISO raporunda bunlar yok nedense! Kısmet! Biz dünyayı 50 yıl geriden izlemek "zorunda mıyız", Dilber Ay'ın şarkısındaki gibi!

İLK 10 KİM?

Tüpraş (484,1 milyar TL. satış hasılatı ile), Ford Otomotiv, Star Rafineri, İstanbul Altın Rafinerisi, Toyota Otomotiv, Oyak-Renault Otomotiv, Arçelik, Mercedes-Benz Türk, Gramaltın Kıymetli Madenler Rafinerisi Otomotiv ve kıymetli maden-petrol rafinerisi damgalı bir takım! Dışarıda da Ford 1, Tüpraş 2, Toyota 3. sırada yer alıyor. Toplum 5.0'a uygun bir manzaraya hiç benzemiyor doğrusu! Otomotiv şirketleri Sanayi 4.0'a uygun üretim yaptıklarını savlayabilirler, o değil ki sorun!

1969'da ISO'unun hazırladığı ilk çizelgede Ege'nin Tarişi' bile varmış ama, fazla uzatmayayım da tadınız kaçmasın. Türkiye yabancılaşırken, şarkı söylüyor: "Otomobil uçar gider/gönlüm gibi geçer gi-

der/ben talihin peşindeyim/talih benden kaçar gider/yar yar güzel yolcu güle güle". Nesrin Sipahi'den dinleyiniz!

KÂRLILIĞIN SEYRÜSEFASI

Firma yönetim başarısının (performansının) dört bileşeninden biri kârlılıktır. BBSK'nun net satış kârlılığı yüzde 8,6 olmuştur. Oranları incelerken uzun erimli (diyelim 10 yıllık) bir perspektifle ele almalıyız. 2014-2022 dönemi ortalaması yüzde 7'den daha büyük bir oran gerçekleşmiş yani! Bu oran kimi kesimlerde çöşmüş, örnekte 'madencilik ve taş ocaklığı' sektöründe yüzde 34,9 olmuştur! AKP ülkemizin haritasını maden ruhsatı haritasına döndürdü zaten! 1923'ten 2002 yılına kadar olan 80 yıllık süreçte Türkiye genelinde toplam 1186 maden ruhsatı verilirken, 2008-2023 arasındaki son 15 yılda ruhsat sayısı 386 bine ulaşmıştır!

Bu yıl ilk kez kısmi enflasyon düzeltme-

li (sadece bilanço, gelir tablosu hariç) verilerden oranlar hesaplanmıştır.

Toplam varlıkların dönem (vergi öncesi) kârlılığı (TVK) enflasyonla düzeltilmiş biçimde yüzde 7,3 olmuştur. Özkaynak dönem (vergi öncesi) kârlılığı (ÖKK) enflasyonla düzeltilmiş biçimde yüzde 13,4 olmuştur! ÖKK da kimi sektörlerde çöşmüş, örneğin Tütün Ürünleri İmalatı'nda yüzde 34,2; Motorlu Kara Taşıtı İmalatı'nda yüzde 31,8 olmuştur. 2023'ü zararları kapatan 96 şirkette döviz kuru riski yönetimi başarısızlığı önemli bir etken olarak gözüktüyor.

Aslında faaliyet kârlılığı (FAVÖK : Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kâr) itibarıyla bakarsak 500'ün 490'ı kârlı! Hatta 2022'ye göre artış bile var! FAVÖK / Net satış oranı artarak yüzde 15,7'ye yükselmiş; FAVÖK / Özkaynaklar oranı da enflasyon düzeltilmeli olarak yüzde 24,4'e yükselmiştir.

KÂRLAR ÜRETİMDEN Mİ ÜRETİM FAALİYETİ DIŞI GELİRLERDEN Mİ?

BBSK'nun üretim faaliyeti dışı gelirlerinin dönem kâr ve zarar toplamı içindeki payı 2022'de yüzde 22,9 iken 2023'te yüzde 41,3'e çıkmıştır. Sanayicilik mi yapıyoruz, finans işletmeciliği mi? Bu "Patron Mutlu Son İstiyor" filmi daha önce çok izledik ve sonu mutlu değil. Artık tüm sosyal paydaşlar mutlu son istiyor. En çok kâr eden ilk üç işe şöyle: TÜPRAŞ, Ford Otomotiv, Üçüncüsü adının açıklanmasını istememiş. Lütfen merak etmeyiniz! Pardon duyulmadı. Biri 'modern işletme yönetiminde kurumsal yönetimin bir ilkesi olarak şeffaflık gerekir' mi dedi?

NOT: Yazımız haftaya devam edecektir.